

Skipulagsstofnun
Jóhanna Hrund Einarsdóttir

Garðabær, 17. janúar 2022
Tilvísun: 202112-0037
SS
SH/IAS

Efni: Akstursíþróttasvæði í Skagafelli

Vísað er í tölvupóst frá Skipulagsstofnun, dags. 15. desember 2021, þar sem óskað er eftir umsögn um framkvæmdalýsingu vegna akstursíþróttasvæðis í Skagafelli.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér framkvæmdalýsinguna og vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Framkvæmdin er ekki mjög umfangsmikil og áhrif af mismunandi framkvæmdaþáttum misjöfn. Til dæmis er lagning hjólastíga mun minna inngríp en torfærubrautin og uppbygging innviða svo sem þjónustubygginga og bílastæða. Þá er framkvæmdasvæðið sjálft ekki skilgreint með sérstaklega hátt verndargildi. Hins vegar er ljóst er að framkvæmdin felur í sér umtalsverða breytingu á lítt röskuðu svæði en Skagafell liggur milli Eyvindarárdals og Fagradals sem eru að mestu leyti óbyggðir dalir þó um þá liggja þjóðvegir. Landslag er þar að stærstum hluta lítt skert og gróðurlendi óröskuð. Norðan við áætlað skipulagssvæði er svæði á C-hluta náttúruminjaskrá „Austanverður Eyvindarárdalur“ sem hefur hátt náttúruverndargildi vegna landslags, jarðminja og gróðurs og er útivistarsvæði með takmörkuðum innviðum fyrir útivist og nær engum mannvirkjum sérstaklega til móts við Skagafell.

Ekki hefur farið fram sérstök úttekt á náttúrufari svæðisins sem er til umfjöllunar en Náttúrustofa Austurlands framkvæmdi athugun á gróðri og dýralífi í Eyvindarárdal austan við vegamót Fagradalsvegur og Mjóafjarðarvegur árið 2005 vegna fyrirhugaðrar efnistöku. Það svæði liggur að áformuðu akstursíþróttasvæði og skarast við það að hluta sunnan Mjóafjarðarvegur. Í þeirri úttekt kemur m.a. fram að gróðurþekja á svæðinu sunnan við Mjóafjarðarveg er töluverð eða yfir 75% að stærstum hluta. Það á því við um hluta skipulagssvæðisins og þegar vistgerðarkort Náttúrufræðistofnunar er skoðað (<https://vistgerdakort.ni.is/>) sést að stór hluti skipulagssvæðis er nokkuð vel gróinn og því ekki rétt sem kemur fram í lýsingunni að fjallshlíðar séu lítt grónar, það á fyrst og fremst við um efri hluta fjallshlíðanna. Mikilvægt er að lagt sé mat á áhrif áformanna á gróðurþekju og vistgerðir svæðisins.

Einnig ætti að taka til skoðunar dýralíf á svæðinu. Í sömu úttekt Náttúrustofu Austurlands frá 2005 kemur fram að fuglalíf í Eyvindarárdal er töluvert þó þéttleiki sé ekki mikill en 15 tegundir fugla sáust í athuguninni. Þar á meðal eru tegundir á valista eins og fálki og hrafn. Einnig er vitað af fleiri tegundum þar á veturna t.d. rjúpu. Það er niðurstaða úttektarinnar að Eyvindarárdalur hafi töluverða þýðingu fyrir fugla sem fæðu- og dvalarsvæði og sem varpland. Í úttektinni kemur líka fram að hreindýr halda sig á þessu svæði og refir sömuleiðis. Skýr ummerki voru um slíkt árið 2005 (Guðrún Á. Jónsdóttir o.fl., 2006). Náttúrufræðistofnun telur

að leita ætti til Náttúrustofu Austurlands um að kanna stöðuna í dag varðandi dýralífið til að fá nýrri upplýsingar.

Að mati Náttúrufræðistofnunar er áætluð uppbygging akstursíþróttasvæðis mjög á skjön við eðli svæðisins í dag sem friðsælt, óbyggt og að mestu óraskað svæði, í návist við náttúruverndarsvæði. Uppbyggingunni mun fylgja mikið rask í hlíðum Skagafells, og breytingar verða á ásýnd og landslagi sem sjást munu frá ólíkum áttum ekki síst því svæðið er nálægt vegamótum. Þá mun starfseminni fylgja hávaði, ljósmengun og aukin umferð, sem getur truflað bæði útivist á nálægum svæðum m.a. innan náttúruverndarsvæðisins, en einnig dýralíf t.d. fugla, refi og hreindýr.

Almennt er það álit Náttúrufræðistofnunar að starfsemi af þessum toga eigi síður að vera staðsett á svæðum eins og þessu sem eru lítið röskuð, þar sem ásýndaráhrif eru líkleg til að vera meiri og þar sem meiri líkur eru á truflun fyrir lífríki. Frekar ætti að velja staðsetningar á raskaðri, manngerðari svæðum.

Að því sögðu miðað við fyrirliggjandi upplýsingar er eðli og umfang framkvæmdar þess eðlis að ekki er ástæða til að krefjast mats á umhverfisáhrifum. Hins vegar er sannarlega æskilegt að gera frekari úttekt á náttúrufari svæðisins, gróðurfari og lífríki til að hægt sé að leggja betra mat á umhverfisáhrif áformanna.

Náttúrufræðistofnun áskilur sér rétt á frekari athugasemdum á síðari stigum ef svo ber undir.

Virðingarfyllst,

Lovísa Ásbjörnsdóttir
jarðfræðingur

